

Визначальну роль серед них відіграє закон, який має бути високоморальним і доцільним. Це, однак, не звільняє слідчого від неухильного дотримання морально-етичних норм.

Проведення в житлі чи іншому володінні особи обшуку, огляду, слідчого експерименту є досить специфічною цариною відносин між людьми, позаяк створює умови для активного втручання в особисті права людини – лише законне та обґрунтоване втручання зумовлює успішне досягнення мети розслідування кримінального правопорушення. Коли проведення слідчих (розшукових) дій відбувається без законних підстав або з порушенням норм закону, вони розглядаються у суспільній свідомості як така діяльність, що суперечить морально-етичним засадам.

При проведенні даних слідчих (розшукових) дій неприйнятними є вивчати і вилучати записники, щоденники, записки, листи, фотографії підозрюваного, які не стосуються кримінального провадження, але нібито необхідні для виявлення його зв'язків, знайомств, планів. На нашу думку, ухвала слідчого судді про проведення, наприклад, обшуку є лише підставою для виявлення і вилучення вказаних у ній документів і предметів, проте не є дозволом для тотального обстеження житла і всього особистого майна підозрюваного. Якщо щоденники, листи, фотографії стосуються кримінального провадження, необхідно вказати їх в ухвалі про проведення обшуку, що дає право на огляд і вилучення даних документів. Якщо ж вони не стосуються кримінального провадження і в ухвалі не вказані, вивчати і вилучати їх є абсолютно неприпустимим. Наприклад, у людини, яка підозрюється в заподіянні умисних тяжких тілесних ушкоджень, слід шукати автоматичну вогнепальну зброю. Проте це не дає підстав вивчати і вилучати щоденники, листи, фотографії, оскільки вони не мають відношення до кримінального провадження. Якщо ж, крім вогнепальної зброї, розшукується співучасник підозрюваного в учиненні даного кримінального правопорушення, то огляд і вилучення вказаних документів та предметів цілком можливі за умови, що вони вказані в ухвалі про проведення обшуку. Таким чином, слідчі (розшукові) дії, що проводяться в житлі чи іншому володінні особи мають суворо цільове призначення і не є універсальним засобом обмеження конституційних прав, яке полягає у вивченні особи та способу її життя.

УДК 349.6(043.2)

Оверковська Т.К.,

к. ю. н., доцент,

Вінницький національний аграрний університет, м. Вінниця, Україна

ПРАВОВІ ЗАСАДИ ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ АЕРОПОРТІВ

За роки незалежності створено достатній масив нормативно-правових актів, що регулюють діяльність транспорту взагалі, так і окремих його видів зокрема. З прийняттям у 1994 році ЗУ "Про транспорт" визначено структуру Єдиної транспортної системи України, до якої серед інших видів транспорту загального користування належить й авіаційний транспорт. Ст. 32 зазначеного закону визначено, що до складу авіаційного транспорту входять також аеропорти.

Діяльність аеропорту як і інших складових авіаційного транспорту пов'язана з негативним впливом на навколишнє природне середовище. Як підприємство авіаційної транспортної інфраструктури діяльність аеропорту підпадає під вплив норм як загального (ЗУ "Про транспорт"), так і спеціального закону (Повітряний кодекс України, 2011р.). Так, відповідно до ЗУ "Про транспорт" підприємства транспорту зобов'язані забезпечувати охорону навколишнього природного середовища від шкідливого впливу транспорту (ч.1 ст.12), несуть відповідальність за шкоду, заподіяну навколишньому природному середовищу, згідно з чинним законодавством України (ч.4 ст.13), а частини території підприємств, вокзалів, станцій, портів, пристаней, аеродромів і шляхів сполучення, де здійснюється рух транспортних засобів, проводяться маневрові та вантажно-розвантажувальні роботи, є зонами підвищеної небезпеки (ч.3 ст.16).

До основних джерел, що негативно впливають на стан довкілля та здоров'я людей в сфері авіації, необхідно віднести такі: повітряні судна – здійснюють акустичний вплив на навколишнє природне середовища та викиди забруднюючих речовин, аеропорти – використовують радіотехнічні пристрої з потужними електромагнітними полями; підприємства цивільної авіації – використовують природні ресурси землю, води, нафтопродукти тощо і несуть в собі потенційну загрозу [1, с.248].

Визначення поняття аеропорт закріплено п.17 ч.1 ст.1 Повітряного кодексу України: це комплекс споруд, призначених для приймання, відправлення повітряних суден та обслуговування повітряних перевезень, що має для цих цілей аеродром, інші наземні споруди та необхідне обладнання.

Основними компонентами навколишнього середовища, що підпадає під негативний вплив діяльності аеропорту є землі, водні об'єкти та атмосферне повітря. Зокрема небезпеку несуть стоки з території аеропорту – передангарної площадки, складів паливно-мастильних матеріалів, площадок для миття, дегазації повітряних суден, в яких містяться залишки нафтопродуктів, феноли, мінеральні масла, кислоти тощо.

Основні правові норми, які закріплюють правові заходи по охороні навколишнього природного середовища від шкідливого впливу цивільної авіації, містяться в Законах України від 26 червня 1991 року "Про охорону навколишнього природного середовища", від 16 жовтня 1992 року "Про охорону атмосферного повітря".

Серед напрямків охорони навколишнього природного середовища при експлуатації аеропортів є зниження токсичності та нейтралізація шкідливих речовин, які містяться у викидах та скидах з транспортних засобів та поступовий перехід на нові види енергії та пального. Ці напрямки відображено в Законі України "Про охорону навколишнього природного середовища" (ст. 56), а саме: на підприємства, установи, організації, що здійснюють проектування, виробництво, експлуатацію та обслуговування автомобілів, літаків, суден, інших пересувних засобів, установок та виробництво і постачання пального, покладені певні обов'язки щодо забезпечення екологічної безпеки транспортних засобів. Окрім того, вони зобов'язані розробляти та здійснювати заходи по зниженню токсичності та знешкодженню шкідливих речовин, що містяться у викидах та скидах транспортних засобів, переходу на менш токсичні види пального, додержання режиму експлуатації транспортних засобів та інші заходи, спрямовані на запобігання й зменшення викидів та скидів у навколишнє природне середовище забруднюючих речовин та додержання встановлених рівнів фізичних впливів.

При експлуатації транспортних засобів на території аеропорту в атмосферне повітря викидаються відпрацьовані гази, що містять забруднюючі речовини, а також відбувається шкідливий вплив їх фізичних факторів. З метою охорони навколишнього природного середовища від забруднення та шкідливого впливу фізичних факторів транспортних засобів для кожного типу пересувних джерел, встановлюються нормативи вмісту забруднюючих речовин у відпрацьованих газах та шкідливого їх впливу. Ці нормативи розробляються з урахуванням наявності технічних рішень щодо зменшення утворення забруднюючих речовин, зниження рівня шкідливого впливу фізичних факторів, очищення відпрацьованих газів та економічної доцільності.

Таким чином, дотримання вимог законодавства України про транс-

порт та екологічного законодавства при експлуатації аеропортів має зменшити або звести до прийнятного рівня небезпеки той негативний вплив, який спричиняється або може бути спричинений експлуатантами аеропортів та аеродромів.

Література

1. Булгакова І.В. Транспортне право: Підручник для студентів вищих навчальних закладів / Булгакова І.В, Клепікова О.В.– К. : Прецедент, 2011.– 344 с.

УДК 349.41 (043.2)

Середа А.В.,
адвокат,
м. Київ, Україна

ДО ПИТАННЯ ПРО ГАЛУЗЕВУ НАЛЕЖНІСТЬ ІНСТИТУТУ ПРАВА СПІЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЛЮ В УКРАЇНІ

Питання права спільної власності на землю в Україні неодноразово розглядалося радянськими та сучасними науковцями. Досліджувалися об'єкти, суб'єкти, суспільні відносини, вивчалися суміжні інститути та проводилися дослідження з розмежування галузі цивільного права в розумінні спільної власності на нерухоме майно в цілому від земельного права спільної власності на землю в Україні. З приводу віднесення права спільної власності на землю в Україні до сфери дослідження цивільного чи земельного права висловлювалися різні точки зору.

Переважно питання віднесення дослідження права спільної власності на землю в Україні вирішується безпосередньо об'єктом дослідження. Цивільне право, так як і земельне право, ставить собі за мету регулювання суспільних відносин, що склалися між суб'єктами права з приводу володіння, користування, розпорядження об'єктами права. Суб'єктами земельного права так як і цивільного права є фізичні особи, юридичні особи, органи державної влади та місцевого самоврядування. До числа суб'єктів відносять громадян України, іноземців, осіб без громадянства, національні та іноземні підприємства, державні, комунальні установи та організації, територіальні громади.

Об'єктом цивільного права, відповідно до ст. 177 Цивільного кодексу України, є речі, у тому числі гроші та цінні папери, інше майно, майнові права, результати робіт, послуги, результати інтелектуальної, твор-